

Адыгеим щыпсэухэрэм ялэзэщтых

Тыгъэгазэм и 3-м кыщегъэжыагъэу и 5-м нэс шлушэ юфтхьабзэу «Дзэкълым ыгу» зыфиорэр Мыекъуапэ щыкълэщт. Ащ фэдэ юфтхьабзэ республикэм апэрэу щызэхащэ. Кавказыр шхьафит зашлыжыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм ар фэгъэхьыгъ. АР-м и Лышхъэу Тхьакълушынэ Аслъан игукъэкълэ гылынтфэ хирургием инаучнэ Гупчэу Бакулевым ыцлэ зыхьырым испециалистхэр кырагъэблагъэхи, республикэм кэкълуагъэх. Юфтхьабзэм изэхэщэнклэ лэпылэгъу къафэхъу телекомпаниеу «Первый канал» зыфиорэр.

кызырагъэблагъэм кэкълуагъ. Ышхъэ екъллэрэ лъынтфэхэр, ыгу, лъыдэкълуаер илэмэ ауплъэкълугъ. Кызызхъуи тутын ешъуагъэп, ипсауныгъэ изытет лъэплъэжы. Илъэси 10-клэ узэ-клэлэбжыим инфаркт илагънахь мышлэми, дэгъоу зэтеу-цожьыгъ.

— Кыыхэзгъэщы сшлөгъу шьолъыр зэфэшхьафэу къэткълухъэхэрэм ветеранэу ащытууплъэкълухэрэм янахьыбэм япсауныгъэ изытет уигъэрэ-зэнэу зэрэщытыр, — ело гылынтфэ хирургэу Недал Дарвиш. — Ахэр тутын зэремышхохэрэр, япсауныгъэ зэрэ-лпыплъэжыыхэрэр ары мыщ фэдэ зэфэхьысыжъ дэгъухэм алъапсэр. Нахьыбэрэмклэ ветеранхэмклэ щыкълэгу кыхэдгъэщырэ гур кызырэтээрэр тлэкълэ зэрэзэщыкълуагъэр ары. Гъэрэкълэ ветеран 25-рэ тигупчэ къедгъэблэгъэагъ ыкли пклэ хэмьлэу ящыкълэгу лэпылэгъур ядгъэгъотыгъ. Мыгъи а шыкълэ дэдэр дгъэфедэщт.

Гум елэзэнымклэ республикэм имылэ медицинэ лэмэ-псымэхэр Москва кыкълэгуэ

Профессорэу, УФ-м изаслу-женнэ врачэу, В.И. Бураковскэм ишлухъафтын илауреатэу, научнэ-упчлэжыгъэу отделым ипашэу Сергей Никоновым кызырэтэуагъэмклэ, илъэс 80 зыныбжэ цыфыр Москва къэ-клэнышъ, зиуплъэкълуныр кьин дэд. Кыыхгъэщыгъэн фае цы-фым ыныбжэ емыллытыгъэу операцияе пшын ыкли бгъэхъу-жыын зэрэплъэкълэщтыр.

— Опытэу тилэм къегъэла-гъо цыфым узэу илэр игъом кыыхэгъэщымэ ыкли опера-цияе пшымэ ащ ипсауныгъэ изытет зэрэзэтеуцожьын ыплъ-кълэщтыр. Мы юфтхьабзэмклэ пшъэрылъ шхьалэу зыфэдгъэ-уцужыгъэр уз зилэхэр пэшлорыгъэщэу кыыхэдгъэщынхэр, нэужым ахэм лэпылэгъу ядгъэ-гъотыныр арых. Шьолъырхэм ащылэ врачхэр, специалистхэр дэйхэу слорэп, ау аужырэ шап-хъэхэм адиштерэ оборудова-ниехэр, лэмэ-псымэхэр ахэм икълу фэдизэу алэкълэщт. Ащ кыыхэкълэ операцияе хыльгъ-хэр зищыкълэгуэхэр Москва къаглохэу, мыщ щылазэхэмэ нахьышлэу сэлъытэ, — ело Сергей Никоновым.

ПАТЫКЪО Анет.

Цыфхэм лэпылэгъу афэхъуштых

Жьыдэдэ хъугъэ унэхэм ачлэхсэр зэкълэ 2017-рэ илъэсым юныгъом и 1-м нэс гъэко-щыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ унашъом УФ-м и Премьер-министрэу Д. Медведевыр клэтхъыгъ. Мыщ кыдыхелытэ псэуплэ-коммунальнэ хызмэтым щыклорэ зэхьоклыныгъэхэмклэ лэпылэгъу афэхъугъэнымклэ Фондым имызакъоу, 2016 — 2017-рэ илъэсхэм ате-ллытагъэу илъэс къэс УФ-м имылькыу сомэ миллиарди 10 фэдиз зэрэхильхъащтыр.

ныгъэхэмклэ лэпылэгъу афэхъу-гъэнымклэ Фондым имылькыкълэ УФ-м ишъолъырхэм субсидиеу къахалхъащтыр зыфэдищытыр агъэнэфагъ. 2014 — 2016-рэ илъэсхэм къателлытагъэу илъэс къэс сомэ миллиард 27,9-рэ ар мэхъу.

Унашъоу щылэм кызыригъэ-нафэрэмклэ, фондым ипшъэ-рылхэр зэригъэцаклэхэрэм ыкли ахъшэу къытлупщырэр гъэфедэгъэ зэрэхъурэм псэолъэшлы-нымклэ ыкли псэуплэ-коммуналь-нэ хызмэтымклэ Министерствэр, нэмыкълэ кыулыкълухэри лпы-плъэщтых.

Адыгэ Республикэм псэ-олъэшлынымклэ, транспортым-клэ, унэ-коммунальнэ ыкли гъо-гу хызмэтхэмклэ и Министер-ствэ илофышлэу Шьоджэ На-талъе кызырэтэуагъэмклэ, непэ-рэ мафэм ехъулэу Адыгеимклэ жьыдэдэ хъугъэ къатыбэу зэтет унэ 31-рэ «аварийнэхэм» аха-ллытагъ, ахэм зэкълэмклэ квад-ратнэ метрэ мин 14,2-м ехъу арыл. Жьыдэдэ хъугъэ унэ-хэм ачлэхсэр гъэкощыгъэн-хэм фэшл псэуплэ-коммунальнэ хызмэтым щыклорэ зэхьоклы-ныгъэхэмклэ лэпылэгъу афэхъу-гъэнымклэ Фондымрэ респуб-

ликэмрэ яздэлэжыныгъэ лъа-гъэкълуатэ, къэралыгъо корпора-цияхэм къатлупщырэ ахъшэм илимитэу Адыгеимклэ агъэнэфа-гъэр сомэ миллиони 158,4-рэ мэхъу.

2013-рэ илъэсым цыфхэр агъэкощынхэм пае респуб-ликэм сомэ миллион 55,2-рэ щыплэгуагъэхъащт. Жьыдэдэ хъугъэ унэхэу Адыгеим ит-хэм япчъагъэ нахь макълэ шлыгъэным фэшл республикэ программитлэм юф ашлэ. Мыщ Адыгеим имуниципальнэ обра-зованиехэу Мыекъопэ, Жош-хъэблэ, Тэхъутэмыкълэ, Джэ-джэ ыкли Шэуджэн районхэр хэлажъэх.

КИАРЭ Фатим.

Джащ фэдэу жьыдэдэ хъугъэ унэхэм ачлэхсэр гъэкощыгъэн-хэм фэшл псэуплэ-коммунальнэ хызмэтым щыклорэ зэхьоклы-

Нахьыбэр игъоу алъытагъ

Блакыгъэ мазэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зичэзыу зэхэсыгъоу илагъэм АР-м ибюджету 2014-рэ илъэсым тельытагъэмрэ 2015 — 2016-рэ илъэсхэмкӀ гухэлъу агъэнэфагъэхэмрэ афэгъэхьыгъэ хэбзэгъуцугъэм ипроект апэрэ еджэгъумкӀ щаштагъ. Джы тыгъуасэ, тыгъэгъазэм и 3-м, бюджет-финанс ыкӀи хэбзэлаӀхь политикэмкӀ комитетым илэгъэ игъэкӀютыгъэ зэхэсыгъом ятӀонэрэ еджэгъум тегъэпсыкыгъэу Парламентым изэхэсыгъо кыхэлъхьэгъэным фагъэхъазырыгъэм щыхэлъагъэх. Ар зерищагъ комитетым итхьаматэу Мырзэ Джанбэч. Зэхэсыгъом хэлэжыагъэх АР-м финанс лӀфхэмкӀ иминистрэу Долэ Долэтбий, республикэ бюджетыр гъэпсыгъэ зэрэхъуштым ыгъэгумэкӀырэ депутатхэр, министерствэхэм, район ыкӀи къэлэ администрациехэм ялӀыкӀохэр.

Апэрэ еджэгъум ыуж депутатхэм гъэтэрэзыжын 15 къатыгъэу аухэсыгъ. Псауныгъэм икӀэуагъэхъашт мылькӀоу бюджетым кышчыдэлъытагъэм сомэ миллиони 100 джыри хэгъэхъогъэным фэгъэхьыгъэ гъэтэрэзыжын министрэхэм я Кабинет кӀэщакӀо фэхъугъэр. Ар депутатхэм игъоу алъытагъэхэм ащыщ. Джащ фэдэу депутатхэу лӀэщэ Мухъамэд, Брыцу Рэмэзанэ ыкӀи Мырзэ Джанбэч кӀэлэцӀыкӀлэхэмрэ зихэхъогъухэмрэ зыщэгъэсэхэрэ спорт еджалӀэм самбэмрэ дзюдомрэ апае сомэ миллиони 3 фэтӀупшыгъэным фэгъэхьыгъэ гъэтэрэзыжынэу

кыхалъхьагъэм тегушылӀхы, дырагъэштагъ.

Ахэм анэмыкӀоу гъэтэрэзыжыни 7-р игъоу алъытагъ. Ахэр культурэм, спортым, СМИ-м ялофыгъохэм афэгъэхьыгъэх. МылькӀу апӀуагъэхъан зэрэмыльэкӀыштым, нэмыкӀ пэрыохъоу щылэхэм къахэкӀоу гъэтэрэзыжыни 2 щэгъэзыягъ, адрэхэр тырахыжыгъэх е нахь класэу ахэлпӀэнхэу зэкӀагъэ-кӀуагъэх. Щагъэзыягъэхэр мээ хызмэтым техникэу ыщэфыштым пӀуиуагъэхъанэу сомэ миллиони 2 фэтӀупшыгъэныр ыкӀи социальнэ лӀпӀылӀгъухэм апае бюджетым кышчыдэлъытэгъэ ахъцэм джыри сомэ миллио-

ни 2 хэгъэхъогъэныр арых. Апэрэ гъэтэрэзыжынымкӀэ финансхэмкӀэ министрэм иеплъыкӀэ кырилотыкӀыгъэ, законом кызэрэдилытэрэмкӀэ, ащ пӀае федеральнэ ахъцэу къатӀупшырэм республикэм илахь хилъхъан фаеу зэрэщытыр, ар Гупчэм кымытӀупшыгъэ ищыкӀагъэм фэдиз бюджетым кыдыхалъытэн амал зэрэщымылӀэр кыхигъэщыгъ. Депутатхэм анахьыбэм ащ дырагъэштагъ. Джащ фэдэу социальнэ лӀфхэм апӀуагъэхъаштым хагъэхъоштым тегушылӀэхэзэ, бюджетым ипроцент 75-р социальнэ лӀфхэм зерафагъэзагъэр, нэмыкӀ лъэныкӀохэм мылькӀу ахэлъхъэгъэн фаеу зэрэщытыр, ар укӀочыгъуае зэрэхъуштыр министрэм кыӀуагъ. АщкӀэ депутатхэм яеплъыкӀэхэр зетекӀыгъэхэми, нахьыбэм министрэм дырагъэштагъ. Комитетым зериухэсыгъэ шыкӀэм тегъэпсыкыгъэу республикэ бюджетым фэгъэхьыгъэ хэбзэгъуцугъэм ипроект Къэралыгъо Советым — Хасэм изэхэсыгъо ятӀонэрэ еджэгъум кыхалъхъанэу рахухъагъ.

Комитетым изэхэсыгъо нэмыкӀ хэбзэгъуцугъэхэм япроектхэми щатегушылӀагъэх, ахэм япхыгъэ унашъохэри ашыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Ядаомэ адырагъэштагъ

Чернобыль атомнэ станцием кышчыгъуагъэ тхьамыкӀагъом зипсауныгъэкӀэ зиягъэ къекӀыгъэхэм зэрарэу къафыхьыгъэр къафызэкӀагъэкӀожьыным фэгъэхьыгъэ дэо тхылъхэм Адыгэ Республикэм и Апшъэрэ хьыкум ахэлпӀагъ.

ЗипсауныгъэкӀэ зэрар зериухыгъэхэм инфляцием ыкӀи уасэхэм къазэрэхэхъуагъэм елӀытыгъэу ахъцэ тынэу аратыжыштыр икӀэрыкӀоу къафалытэжыным зэрэкӀадаохэрэ тхылъхэр хьыкумым кырахылагъэх. Ау лъэу тхылъыр кызыатынэу щытыгъэ уахътэр зэрэтырагъэкӀыгъэм кыхэкӀыкӀэ ар гъэцэкӀэгъэным хьыкумым апэ дыригъэштагъэп.

Нэужым АР-м и Апшъэрэ хьыкум и Президиумэу Трэхъо Аслан зипащэр мы дэо тхылъхэм икӀэрыкӀоу ахэлпӀэжыгъы ыкӀи цыфхэм адыригъэштагъ. Сыда пӀомэ хэбзэгъуцугъэм кызэрэдилытэу, радиацием кыхэкӀыкӀэ зипсауныгъэ зэщыкӀогъэ цыфым ищыкӀагъэр физэкӀагъэкӀожьыгъэным охътэ гъэнэфагъэ пылъэп. Хьыкумым

унашъоу ышыгъэмкӀэ 1997-рэ илъэсым кышчегъэжыагъэу 2007-рэ илъэсым нэс цыфхэм аратынэу щытыгъэ ахъщэр Адыгэкъалэ лӀфшӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ ухъумэнымкӀэ и ГъэлорышлӀагъэ икӀэрыкӀоу кылытэжынын фае. Нэбгырэ пӀэпчэ сомэ мини 150-м ехъу физэкӀагъэкӀожьы-нэу мэхъу.

Хьыкумым унашъоу ышыгъэр зэрэтэрэзым ыпшъэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ гъэлорышлӀагъэм ипӀащэхэм дырагъэштагъ.

Зифитыныгъэхэр зэтырагъэуоужыгъэхэ А.Н. ЖэнэпӀыр, А.Б. ХъашхъуаныкӀор, А.Д. Натхъор, Н.А. Хъуажыыр, У.Ю. ЗекӀогъур, У.Ю. Хъатхъохур АР-м и Апшъэрэ хьыкум и Президиум ыкӀи хьыкум системэм афэрэзэх.

Шапхъэхэр зэраукъорэм кыхэкӀыкӀэ

Ифитыныгъэхэр къаухъумагъэх

Тикъэлэ шъхъалэ щыпсэурэ бзылъфыгъэм илэжъапкӀэ, сабий кызэрэфэхъугъэм фэшӀ хабзэм ахъцэу кыфитӀупшыгъэр ыкӀи сабым ыныбжэ илъэс-рэ ныкӀорэ охъуфэкӀэ пособиёу кыӀэкӀэхъан фаер пшъэдэкӀыжъэу ыхьырымкӀэ гъунэпкӀэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Экологическая лаборатория» зыфилорэм ипӀащэ кызэрэримытыгъэхэр зэхифынэу Мыекъопэ къэлэ прокуратурэм зыфигъэзагъ.

УплӀэкӀунхэм кызэрагъэлӀэгъуагъэмкӀэ, бзылъфыгъэм кыӀуагъэр зэкӀэ шъыпкӀэ. лӀфшӀэным ыльэныкӀокӀэ щылэ хэбзэгъуцугъэр пӀащэм ыукозэ,

илъэсныкъом кыкӀоцӀ бзылъфыгъэм илэжъапкӀэ ритыгъэп. Джащ фэдэу исабий ыпӀунымкӀэ мазэ къэс кыратын фӀе ахъцэри зыкӀи ыльӀэгъугъэп. Зэ-

кӀэмкӀи сомэ мин 402-рэ фэдиз ащ ратыжын фаеу къалытагъ.

Хэбзэгъуцугъэр зыукогъэ пӀащэм административнэ пшъэдэкӀыжэ рагъэхьынэу къэлэ прокуратурэм унашъоу ышыгъ, джащ фэдэу хэукъоныгъэу ышыгъэхэр охътэ кӀэкӀым дигъэзыжынхэу фагъэпытагъ.

Мыекъопэ къэлэ прокуратурэм зэхищэгъэ уплӀэкӀунхэм язэфэхьысыжыхэр следственнэ кыулыкӀухэм алӀкӀагъэхъагъ, уголовнэ лӀф кызылӀухыгъэным иупчӀи щыт.

Бзылъфыгъэхэм алуӀагъэх

Бзэджэшлагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкӀыжэ ягъэхьыгъэнымкӀэ федеральнэ кыулыкӀум Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъэлорышлӀагъэ ипресс-кыулыкӀу кызыртырэмкӀэ, бзылъфыгъэхэр зыщыпщынэхэрэ колониеу N 6-м бэмышӀоу щылагъ зэпахырэ узхэм ыкӀи СПИД-м апӀуцужыгъэнымкӀэ республикэ Гупчэм иврач шъхъалэу Людмила Мартяновар. лӀфтхъабзэм кӀэщакӀо фэхъугъ АР-м ибзылъфыгъэхэм я Союз ипӀащэу Светлана Дорошенкэр.

Шъхъаихыгъэ зэдэгущылӀэгъу шъуашэм илъэу зӀуӀкӀэгъур кӀуагъэ. ПстӀэуми апэ С. Дорошенкэр бзылъфыгъэхэм афэгущылауагъ ным и МафӀу бэмышӀоу хагъэунэ-фыкӀыгъэм фэшӀ ыкӀи ахэр шӀу

зылъӀэгъухэрэ ялъфыгъэхэм, якъорӀэлф-пхъорӀэлфхэм псынӀкӀау алуӀкӀажынынхэу афӀэлӀуагъ.

Нэужым гушчылӀэр ащ ритыгъэ зэпахырэ узхэм ыкӀи СПИД-м апӀуцужыгъэнымкӀэ Гупчэм

иврач шъхъалэ. Бзылъфыгъэу мы лъэхъаным пшъэдэкӀыжэ гъэнэфагъэ зыхыхэрэм япсауныгъэ бӀкӀэ ежъхэм алэ зери-лӀыр ыкӀи СПИД-р зэпыпхыжын зэрӀэлпӀэкӀыштыр Л. Мартяновар ахэм къафилотагъ. ЗэрӀэныхэр, нэнэжэ хъун зэрӀафае-хэр зыщамыгъэгъупшӀу, япсауныгъэ къаухъумэныр пшъэ-рылӀ шъхъалэу зэриӀэр ариуагъ.

МырӀуштыр Гупчэм иврач шъхъалэ мы бзылъфыгъэхэм алуӀкӀаным лъапсэ фэхъугъэр аужырэ илъэсхэм ВИЧ-инфекциер кызыхагъэщырэ бзылъфыгъэхэм япчъагъэ зэрэхэхъуагъэр ары. Ащ кыхэкӀоу бзылъфыгъэ лъэрымыхъэу инфекции зилӀэхэри нахьыбэ мэхъу, сабий сымаджэ ахэм къафэхъуным ищынагъуи нахьыбэрэ къэуцу. Мары 2013-рэ илъэс закӀом имэзи 10 пштэмэ, ВИЧ-инфекциер кызыхагъэщыгъэ бзылъфыгъэхэм ащыщэу нэбгыри 7 лъэрымыхыгъ, нэбгыри 6-мэ сабий къафэхъугъ.

ЗӀуӀкӀэгъум бзылъфыгъэу къекӀоплагъэхэм упчӀэхэр врачым кыратыгъэх, нэбгырэ пӀэпчэ зэхэуагъыкыгъэ джэуап Л. Мартяновар ритыжыгъ.

Тызыхэт илъэсым пыкыгъэ мэзипшӀым кыкӀоцӀ Адыгэ Республикэм игъогъухэм хъугъэ-шӀэгъэ 418-рэ къатехъухъагъ. Ахэм нэбгыри 106-рэ ахӀэклодагъ, 491-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ. Водительхэр гъогум псынӀкӀоу зэрэщызечӀэхэрэм кыхэкӀыкӀэ аварии 119-рэ къэхъугъ, ахэм нэбгырэ 35-рэ ахӀэклодагъ, 141-мэ шъобж зэфӀшъхъафхэр атещагъэхэ хъугъэ. КӀэлэцӀыкӀлэхэм апае хэушъхъафыкыгъэ тысыпӀоу машинэхэм арагъэуцохэрэр зэрарымытым ыкӀи цынэгъончъэным ибгырыпхыкӀэ пассажирхэр зэримыпхыхъагъэхэм къахэкӀоу гъогухэм хъугъэ-шлагъэу къатехъухъагъэхэм зы нэбгырэ ахӀэклодагъ, нэбгырибгъумэ шъобж зэфӀшъхъафхэр атещагъэхэ хъугъэ. ГъогурыкӀоныр цынэгъончъэным, хъугъэ-шлагъэхэм япчъагъэ нахь макӀэ хъуным апае, шӀэ-кӀогъум и 27-м кышчегъэжыагъэу тыгъэгъазэм и 5-м нэс «Скорость», «Цынэгъончъэным ибгырыпх» зыфилохэрэ лӀфтхъабзэхэр Адыгеим щырагъэкӀокӀых.

Поселкэхэу Яблоновскэмрэ Инэмрэ азыфагу илӀ гъогум кырычъэщыгъэ машинэу «Хендай Акцент» зыфилорэм кӀэрысыгъэ водителӀу къалэу Псыфабэ щыщым гъогурыкӀоным ишапхъэхэр ыукохи, гъогу лӀпэм тет гъучӀ пкыгъо горэм еутӀэкыгъ. Мы хъугъэ-шлагъэм ыпкӀэ кыкыкӀэ автомобилым исыгъэ пассажирым

шъобж хылыгъэхэр тещагъэхэу Краснодар исымэджэщ нагъэсыгъ. Рулым кӀэрысыгъэ хулыфыгъэр ешъуагъэмэ гъэунэ-фыгъэным пӀае ащ экспертизэ рагъэкӀлугъ. Гъогум тет пстӀэуми сакъыныгъэ кызыхагъэфӀнэу, шапхъэхэр амыукохнэу гъогу-патруль кыулыкӀум ило-фышӀэхэр къаджэх.

Ю. А. МАНЖУРИНА.

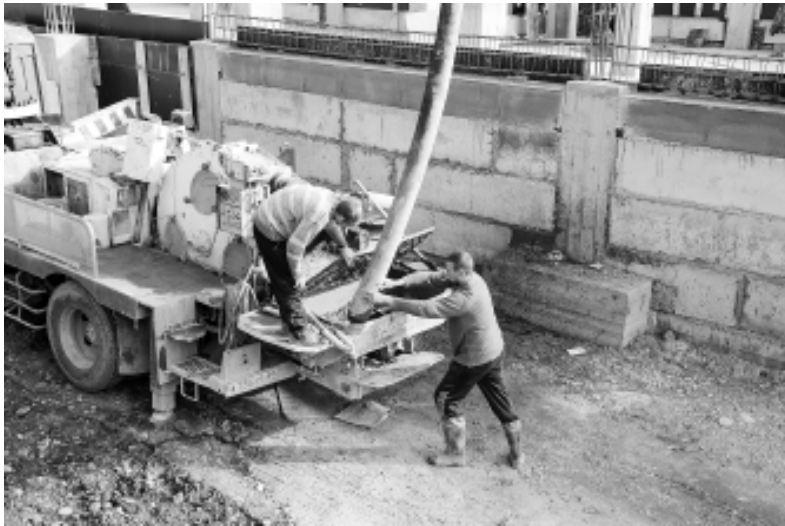
Чэзыум сабий мин хэклыгъ

Мыекъяупэ идэкълплэкӀ Юннатхэм яурамрэ Димитровым ыцӀэ зыхьырамрэ зыщызэуалӀэхэрэм дэжъ, натуралистхэм ястанцие зыдэщытыгъэ чыплӀэр, джы псэолӀэшлӀплӀэхо хъугъэ. Ащ кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъыплӀитӀу сабий 240-рэ зырыз ачӀафӀэу щашы.

Тигъэзет кыхиуытыгъагъ кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъыплӀиц Мыекъяупэ щырагъэжъагъэу. Ахэр микрорайонэу Михайловым, стани-

кӀэ гъэнэфагъэ зилӀэ обществэу «Марк-Сервис» зыфилоу Цуекъо Мурат зипащӀамрӀэ. ПсэолӀэшлӀхэм кызырэрауагъэмкӀэ, кы-

нылӀп. ЧыплӀэ бюджетым щыщӀэу мы лофтхъабзӀэхэм апӀэу-хъанӀэу сомӀэ миллион 57-рӀэ мини 191,2-рӀэ агъэнӀэфӀагъагъ. Ащ щыщӀэу агъӀефадагъӀэр сомӀэ миллион 54-рӀэ мин 076,4-р ары. Арышъ, илъэсыр имыкӀызӀэ, амал зӀрилӀэу, ахъщӀэу щылӀэр агъӀефӀэдӀшт.

ЕджаплӀэм джыри чӀэмыхъагъэмӀэ ягъӀэсэнӀыгъӀэчӀэ чыплӀэ системӀэр нахъ тӀэрзӀэу зӀэхӀэжӀэӀӀӀым (кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъыплӀэхэр на-хъыбӀэ хъунхӀери ащ кыхеубытӀэ) пӀэлухъанӀэу 2013-рӀэ илъӀэсым федеральнӀэ ахъщӀэу кыатӀупщыгъӀэр сомӀэ 227803,2-рӀэ мӀэхъу. Ащ щыщӀэу шӀэклогъу мазӀэм ехъулӀэу агъӀе-дагъӀэр миллиони 3-рӀэ мин 619-м ехъу нылӀп. ЧыплӀэ бюджетым щыщӀэу мы лофтхъабзӀэхэм апӀэлухъанӀэу сомӀэ миллион 57-рӀэ мини 191,2-рӀэ агъэнӀэфӀагъагъ. Ащ щыщӀэу агъӀефадагъӀэр сомӀэ миллион 54-рӀэ мин 076,4-р ары.

цӀэу ХанскӀэм ыкӀи юннатхэм ястанциягъэм ащашыӀнӀэу апӀэрахъухъӀэгъагъ. Ау етӀанӀэ кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъыплӀитӀур Мыекъяупэ идэкълплӀэ, зы чыплӀэм щашыӀнхӀэу тыраубытагъ.

ЗырагъэжъагъӀэр мазӀэ нахъ мыхъугъӀэми, унӀэхэм альпӀэсӀэхэр агъӀэчыгъах, ахэр джы агъӀэпытӀэх. ПсэолӀэшлӀплӀэм лофшӀлӀ-ныр цызӀэпыурӀп, чыӀлӀэ кӀэмы-хъузӀэ ашырӀэр ашӀофӀедӀэу пчӀэ-дыжъым жьӀэу щырагъэжъӀэшъ, дунаир кӀэушлӀункӀыфӀэ техни-кӀэм, цыфхӀэм зӀэпымыоу лоф ашӀлӀэ. ПсӀэуальӀэм ишӀын фӀэгъэ-загъ МыекъяупӀэкӀлӀэ гъӀэоры-шӀаплӀэу кӀалӀэм изӀэтӀэгӀпсы-хъан фӀэгъэзагъӀэмрӀэ пшӀэ-дӀэкължыӀэу ыхъырамкӀлӀэ гъунӀп-

хъащт илъӀэсым кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъыплӀитӀури аухыщт.

ПсӀэуальӀэхэр «дорожнӀэ кар-тӀэм» республикӀэмкӀлӀэ кыхиу-бытӀэрӀэ лофтхъабзӀэхэм ащыщӀэу ашых, гъӀэсэнӀыгъэм илоф нахъ шӀуагъӀэ кытӀэу зӀэхӀэжӀэӀӀым (модернизациӀэм) кыдильтӀэрӀэ ахъщӀэмкӀлӀэ ахэр агъӀэпыщтӀых.

ЕджаплӀэм джыри чӀэмыхъа-гъэмӀэ ягъӀэсэнӀыгъӀэчӀэ чыплӀэ системӀэр нахъ тӀэрзӀэу зӀэхӀэжӀэӀӀым (кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъы-плӀэхэр нахъыбӀэ хъунхӀери ащ кыхеубытӀэ) пӀэлухъанӀэу 2013-рӀэ илъӀэсым федеральнӀэ ахъщӀэу кыатӀупщыгъӀэр сомӀэ 227803,2-рӀэ мӀэхъу. Ащ щыщӀэу шӀэклогъу мазӀэм ехъулӀэу агъӀефадагъӀэр миллиони 3-рӀэ мин 619-м ехъу

СыдӀэу щытми, 2013-рӀэ илъӀэ-сым ишӀэклогъу мазӀэ ехъулӀэу республикӀэмкӀлӀэ кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъыплӀэм клонӀэу чэзыум хӀэ-тыр нӀэбгырӀэ минкӀлӀэ нахъ макӀлӀэ хъугъэ. ЧыплӀэкӀлӀэхэр кӀэӀхъун-хэм кӀэклопӀлӀэ пчӀагъӀэ ил. Ахэм ащыщ тапӀэкӀлӀэ кӀэлӀэцӀыкӀу ыгъы-плагъӀэхӀэу нӀэмыкӀлӀэ организаци-ехэм аратыжыгъагъӀэхӀэу джы еджаплӀэм чӀэмыхъагъэмӀэ ягъӀэ-сэнӀыгъӀэ исистемӀэ кыхагъӀэ-хъажыгъӀэхэр. Ахэм яшӀуагъӀэкӀлӀэ чэзыум нӀэбгырӀэ 435-рӀэ хӀэклыгъ.

УнӀэхэм гъӀэцӀэкӀӀажыӀын куоу арашӀылагъӀэхэм яшӀуагъӀэкӀлӀэ чыплӀи 132-рӀэ щылӀэ хъугъэ. КӀэлӀэцӀыкӀу ыгъыплӀэхэм ахӀэт унӀэ лыхӀэхӀэу группӀэхэм атыра-гъӀэпсыхъагъӀэхэм сабий 70-рӀэ аштагъ. СабыйхӀэр сыхъат зауӀэ нахъыбӀэрӀэ зыдӀэщымылӀэхэрӀэ группӀэхӀери агъӀэпсыгъӀэх, ахэм чыплӀэ 274-рӀэ кыащызӀэлуахыгъ. Ахэм анӀэмыкӀлӀэу, кӀэлӀэцӀыкӀлӀухэм зыщӀалыплӀлӀэхӀэу, ахэм яфӀэло-фашӀлӀэхэр зыщафагъӀэцакӀлӀэу чыплӀэ 89-рӀэ щылӀэ хъугъэ. А зӀэпстӀэумӀэ яшӀуагъӀэкӀлӀэ чэзы-ум хӀэтым нӀэбгырӀэ мин хӀэклыгъ.

СИХЪУ Гошнагъу.

СурӀэтхӀэр ИшъынӀэ АслӀан псӀэолӀэшлӀплӀэм кыщытырихы-гъӀэх.

ПшӀэарылъхӀэр агъэнӀэфагъӀэх

Адыгэ РеспубликӀэм хӀэгъӀэу клоцӀ лофхӀэмкӀлӀэ и МинистерствӀэ щызӀэхӀэ-щӀэгъӀэ общественнӀэ советым изичӀэзыу зӀэхӀэсыгъо мы мафӀэхэм МыекъяупӀэ щыкӀуагъ.

ЛофтхъабзӀэм хӀэлӀэжъагъ АР-м хӀэгъӀэу клоцӀ лофхӀэмкӀлӀэ иминистрӀэу Александр РечицкӀэр. ЗӀэхӀэсыгъом кызырэрауагъэмкӀлӀэ, советыр зы-зӀэхӀащӀагъӀэр илъӀэситӀу хъугъэ. А уахътӀэм кыкӀлоцӀ зӀэшлуахын альӀэклыгъӀэмрӀэ лофтхъабзӀэу зӀэхӀащӀагъӀэхӀэмрӀэ кызылотыкӀырэ видеотехыгъӀэр кыагъӀэлӀэ-гъуагъ.

ОбщественнӀэ советым хӀэтхӀэр хӀэбзӀэхъума-клохэм ялофшӀлӀэн зӀэрагъӀэцакӀлӀэрэм лӀэплӀлӀэх, диным е нӀэмыкӀлӀэ лӀэныкӀыохэм яхъылагъӀэу цыфхӀэм адӀэгущыӀлӀэх, хъапсым дӀэхӀэм залуагъӀэкӀлӀэ, ящы-лӀэкӀлӀэ-псӀэуӀлӀэ зыфӀэдӀэр зӀэрагъӀашӀлӀэ. Цыф кызы-рыкӀлохэм упчӀлӀэу кыагъӀэуцухӀэрэм ядӀжӀэуапхӀэр арагъӀэгъотыжых, лӀэнӀэ хъураехӀэр, зӀэдӀэгущыӀлӀэгъу-хӀэр зӀэхӀащӀэх, ныбжыкӀлӀэхэм, студентхэм гумӀэклы-гъоу ялӀэхэм защагъӀэгъуазӀэ.

— ХӀэбзӀэхъумаклохӀэмрӀэ общественнӀэ советым хӀэтхӀэмрӀэ тызӀэкъотхӀэу республикӀэм кытӀэдӀжӀэрӀэ гумӀэклыгъохӀэр дӀэгъӀэзыжыгъӀэӀнхэм тапӀэкӀи ты-лпыплӀлӀэнӀэу, тилофшӀлӀэн шӀуагъӀэ кытыӀнӀэу сыщӀэ-гугъы, — кылуагъ Александр РечицкӀэм.

ОбщественнӀэ советым хӀэтхэм ащыщӀхӀэр нӀэ-ужым кӀэгущылагъӀэх, гумӀэклыгъоу тишӀольтыр илӀхӀэр зыфӀэдӀэхэр, ахэр зӀэшлохыгъӀэӀнхэм пае анахъӀэу уналӀэ зытӀэбгъӀэтын фӀэ лӀэныкӀыохӀэр кыагъэнӀэфагъӀэх.

ГЪОНӀЭЖЫКЪО СэтӀнай.

ТИГУМӀЭКИХӀЭР

Тутыныр бӀэмӀэ чӀадзыжыгъа?

Урысые хӀэгъӀэгущом и КъӀэра-лыгъо ХӀэсашъхъӀэ (ДумӀэм) зӀри-лӀэкӀлӀэу мӀэхъанӀэ зилӀэ хӀэбзӀэгъӀэу-гъӀэхэр пӀӀлӀэ-пӀалӀлӀэкӀлӀэ еухӀэсых, ештӀэх. Ахэм зӀэу ащыщ тутын ешъо-ным илоф «гъӀэкӀлӀыгъӀэныр», щыгъӀэ-зыегъӀэныр. НӀэмыкӀлӀэу кӀэплӀон хъу-мӀэ, ежъ тутын ешъорӀэм фӀэдӀэ кыб-зӀэу, нӀэмыкӀ цыфӀлӀэу лажы-хъакыи зымылӀэм ащӀкӀлӀэ изӀэрар ахэм якӀлӀэу, жы, пси зӀэраушӀоирӀэр ашӀотӀэрзӀэп. Джащ фӀэдӀэу, зы гъӀэпсыкӀлӀэ-хабзӀэ зӀэрахӀэмылӀым кыхӀэкӀлӀэу, туты-нашъохэм янахъыбӀэм тыдӀэми ар «соскӀэм» фӀэдӀэу ащыӀугъӀэнагъ, етӀанӀэ ажъагъӀэу тутын лугъом ыку-дагъӀэхэм жыыр кыафӀэмыщӀэжъӀэу, быргъы-сыргъӀэу мапскӀэх...

Сыдми тхъаыклагъу, ежъхӀэр — ежъыр шъхъаекӀлӀэ, кӀэлӀэцӀыкӀу-хӀэми, нӀэмыкӀ цыфхӀэми ягуаохӀэ-рӀэм фӀэдӀэх. Тутын стафӀэхэр кыи-омыплӀыхӀэхӀэу уапашъхъӀэ, уанӀлӀэу шъыпкӀэм кырадзӀэх, кӀэлӀэ транс-портми уинасыпмӀэ кыппӀэбла-гъӀэу кыщытӀысынхӀэп, тутынымӀэ кӀуачӀлӀэу пчӀэдыжыпӀэм кыплӀуа-гъаорӀэм гур кыгъӀэцӀыкӀу, непӀэ-рӀэ мӀэфӀэ гухӀлӀэхэр пфызӀэхӀэмы-фыжъхӀэ уашы.

Ешъох джыри а тутын дӀэдӀэу

зигугъу тшырӀэм маршруткӀэхэм, троллейбусхэм ыкӀи автобусхэм арыс водитӀлӀэхӀери, кӀэлӀэ лӀэтахъо-хӀери, аужыпкӀэм, пшӀэшъӀэ ныб-жыкӀлӀэхӀери, хъулыфыгъӀэхӀэу тутыныр зипчӀэдыжъ лусхӀери.

Метри 5 — 10-кӀлӀэ пӀэчыжъӀэу щытынхӀэр хӀэгъӀэклӀи, законом кыи-зӀэрӀдилытӀэу, уабгъу шъыпкӀэм щыклагъӀэпщы, гушыӀлӀэ яплӀони пӀӀэ-кыщтӀэп, уфӀэмыежъ уашыщт.

Ау тыдӀэ пӀӀэхӀэра полициӀэм илофшӀлӀэхӀэу щылӀэкӀлӀэ-шапхъӀэхэмкӀлӀэ унашъохӀэр мыукъогъӀэӀнхэм афӀэгъэ-загъӀэхэр? ДжырӀэкӀлӀэ мы упчӀлӀэр чыплӀэ нӀэкӀлӀэ щыт, сыда плӀомӀэ за-коном тутын ешъонымкӀлӀэ илоф игъӀэцӀэкӀлӀэн зӀэрзӀышӀуаыгъӀэлофырӀэр олӀӀэгъу. Джары етӀанӀэ щынагъуи, укыты щымылӀэ зышырӀэр. ЧыжъӀэу укӀон ищыклагъӀэп: тӀэ тикъӀэлӀэкӀлоцӀ дӀэт маршруткӀэхэм зӀэ ашъхъӀэ ра-рӀэщаеба, машинӀэм ит тутынымӀэ кӀуачӀлӀэм, рулым лусри, ащ кытӀыс-хъӀэхӀэрэм ащыщхӀэми ашӀлӀэрӀэр зӀэу кӀӀӀлӀлӀэшт. ТӀэ законыр тӀэштӀэ — тыуплӀӀэкӀлӀужырӀэп. УзылымыплӀӀэ-жыщт лофӀэу, кыпфӀэмыгъӀэгъунӀэ-щтыр, сыда ащыгъу пчӀэгум кыиз-кӀиплӀлӀхъащтыр? ШӀуагъӀэу сыда ащ хӀэлъыр? СӀэ сишӀлошӀкӀлӀэ, хӀэбзӀэ-

ихъухъӀэхэм цыхъӀэ афуимылӀэ ешы, щылӀэныгъӀэ охыплӀэ пӀэпчъ зӀэрӀэщы-нагъоу кызырӀэӀнӀэжырӀэр, хӀэбзӀэгъӀэ-уцугъӀэр тхъапӀэм ит кӀодыеу пшӀлошъ мӀэхъу.

Джащ фӀэд шъон зӀэфӀэшъаф-хӀэу узыгъӀэуташъохӀэрэм кыащӀлӀэкыгъӀэ лофыгъори, зызыушъомбгъурӀэ уз лаеу наркоманиери. ХъуаджӀэ унӀэу зӀэхӀафӀэрӀэм, «нахъ пасӀэу укӀорӀэми нахъышӀу» ылӀозӀэ, зӀэрӀэкӀлӀэкӀлӀэункӀлӀэ-щтыгъӀэу кылотӀэжъӀэу, тутыныр, аркӀс-сӀэнӀэ зӀэфӀэшъафхӀэр, наркотик зыхӀэлъ уцхӀэр зыщӀэмӀэ, нахъыбӀэу лӀузгъӀэкӀымӀэ хӀэбаикӀыхӀэрэмкӀлӀэ мы зӀэкӀлӀэ фӀэдӀэ. Ахэм кыдӀэон фиты-ныгъӀэ зилӀэ кыулыкъухӀэми «уядӀэха-шӀлӀэу, зыгорӀэ афӀлӀпщӀэмӀэ», бырсыр кыпыкыӀыщтӀэп.

Ау тутын ешъоныр, аркӀэ ешъо-ныр, наркоманиер цыфлӀӀӀэкыыр зӀэкӀлоплӀӀэхӀэу зӀэрӀытхӀэр джырӀэкӀлӀэ бӀэмӀэ кыагурылоу, ыгъӀэгумӀэклыхӀэу пфӀлоштӀэп.

ДЗӀУКЪОЖЪ Нуриет.

ГЪУКІЭЛІ Нурбый

БГЪЭЖЪЫМ ИДЖЭМАКЪ

Сэгумэклы

Макы-лъакъы умыгъаюу,
Жъы къэмышцэу укъеклоклы.
Узфэягъэр къыпфэмылоу,
Угу игъуаджэу къысфыхэклы.

Умыгу! о, угусагъэу,
Сэ гушугагъо къыпфэхъышт.
Хэтрэ цыфи фамышлагъэу,
Бгъэгум машор диз къэсшышт.

Арэу цытми сэгумэклы,
Сшлэрэп гъашлэм сызлуклэщтыр.
Сыюгуаоу угу хэзгъэкймэ,
Сэры апэу зыгу узыщтыр.

Гъучлы пчэгъум шъхъарышлагъ.
Сигупшысэ зыхамылоу
Бзыгъэ-бзыгъэу зэхэшлагъ.

Псыхъоныбэм псыр речъэклы,
Къушхъэ цыпэхэр къэлабгъох.
Клэи нэклым сыреклоклы,
Сыгу ишъэфхэр дэсэлъагъох.

Гъогунапцэм сыреклоклы

Гъогунапцэм сыреклоклы,
Нэфыр игъом къыкличыгъэп.
Тыгъэр къушхъэмэ къахэклы,
Уцыр джыри чъэпхъыжыгъэп.

Чъыем хэтхэу ехыжыагъэх;
Зыр еджаплэм ечъэжыагъ,
лофышлэплэм икъэлапчъэ,
Адрэр лутэу мэлупчъапчъэ.

Сэ ерагъэу слъэ сытетэу,
Сымэджэщым селъэклоны.
Гупсэфыплэ къысимытэу,
Синыбжыкыуи къелъэклоны.

Щыт лэзаклор егъэзыгъэу,
Уцы дыджыр утхындзыгъэу.
Сишхъэуэж еж игушугагъоу
Лъынтфэм лъэху слэ уфагъэу.

Бжыхъэ

Къушхъэ шыгур пщэсы чыжъэу
Мэз гъэспкыгъэм къышхъарэщы.
Къяшлэкыгъэу сэхъыр фыжъэу,
Клыцэу куамэхэм къапэщы.

Игухэклэу игушугагъоу,
Бжыхъэм шъофыр къыречъыкы.
Жыбгъэр чылэм пэгъоклыгъэу
Мачъэш, мэзым зырещэклы.

Жыбгъэм куамэхэр къыдэшъох,
Ылэклыгъэу чыгхэр джашъох,
Псылъэбанэм загъэшлэжъэу,
Лъэпэлцыеу еплыхъажыых.

Благы гугъуи щызэхышлэу,
Бжыхъэм джэгум зыщегъашло.
Ягукъауи ягушугагъуи,
Зэригъафэу жыбгъэр мэгы.

Бжыхъэ пкэшъэр ошхэу къещхы,
Щычэрэгъоу жъым зэрехъэ.
Чылэу къаклорэр мэхъапщэ,
Гъуани нэзи адэпшыхъэ.

Шъофыр жыбгъэм къеунэклы,
Хъотэ нэкыр деубыкы.
Къуашъор мылым хэщтыхъагъэу
Щыт тлысыплэр тештыкыгъэу,

Псыхъо ныбэм ныбжыкыу кыхъэу,
Мэзым шлунклэу къыщеклухъэ.
Гъэу икыгъэр мылы члэгъэу,
Нэккым къео къэмылгъагъоу.

Тхъэпэ плыжыыр тэпышэсэу
Ом чэрэгъоу къэфэхыжы.
Къылэтыгъэм чыгум пщэсэу,
Мэшлэх цыклоу хэклэдэжы.

Бжыхъэр машлоу зэкленэгъэу,
Зэрыджэ куашэмэ къахэпллы.

Чыгы куамэм зыпишлагъэу
Сэхъы цыпэм жъуагъоу щэблэ.

Зэлыхъагъ дунаир зэхэпхъагъэу,
Шъофы нэклым бжыхъэр щэугъае.
Псылъэбанэм пкэшъэр ритэкъуагъэу
Жыбгъэм къыщегъашъо зэщыгъаеу

Саусырыкыо имыжъу

Сиубыгъэп, сигъэшлугагъэп,
Сыриджагъоу сегыигъэп.
Къыхыи мыжъор къыситыгъ,
Сылыпльэнэу къысылугагъ.

Къало сшлэщтыр мыжъор клодмэ,
Зэгоутэу ыпсэ хэкймэ?
Е имыгъоу мыжъо плыгъэм,
Къызэгозэу укыдэкймэ?

Згъэтлылыгъэ шъор ещэкли,
Сыфэсакыи, сыгу фыхэклы.
Сшлэрэп игъо къызысыщтыр,
Саусырыкыо къызыхъуштыр.

Тауштэу ыпсэ къэзгъэнэщта,
Сэтэнайи ышлэш згъэхуштыр?
Хэт етланэ а къэхуштыр,
Гъогу имыгъэу къэзгъэнэщтыр?

Бгъэшъотхыль

Гъуанэ илэу мыжъо шлуцлэ,
Хы мыжъуаклэм хэзгъотагъ.
Мастэр исчи мыжъо шыуапцлэр,
Бгъэшъотхыльэу спшъэ исшлагъ.

Джы а мыжъом сыщыгъэу,
Бгъапэм телъэу къесэхъаклы.
Сигухэклэу, сигушугагъоу,
Сщыцы хъугъэу сыкъеклоклы.

Ау сынитлэу къарыплыхыи,
Иплъэгъон гукъаоу слыгыр.
Къэнэжыгъэм ахэплыхыи,
Зэхэплэн гухэклы хъугъэр.

Бгъэшъотхыльэу пшъэм ислъхъагъэр,
Упчлэу заклэу къесэхъаклы.
Сегупшысэш къыздыкыгъэр
Къэсымышлэу сэгумэклы.

Дэхэфэшлэу бгъэм дэлыгъа,
Хъауми мэлоу уалыгъыгъа?
Е жыкыащэр зэпыугъэу,
Клэсэм ыпшъэ укызыгъа?

Хэт гугъаплэу ар зилагъэр,
Хы мыжъуаклэм хэзидзагъэр?
Мэшлоу лыгъэм ухэлъыгъа,
Хъауми нэпсым уитхъаклыгъа?

Шъэф симылэу спшъэ ишлагъэу,
Огъуми ошлэуи сыкъеклоклы.
Мыжъор шлэжъэу къысфэнагъэу,
Сщыц хъужыгъэу къесэхъаклы.

Бгъэжъым иджэмакъ

Пщэсы лужъур къушхъэ шыгум,
Клэклоу шлуцлэу къышхъарэхъэ.
Абгынагъэу щылъы чыгум,
Фэзэщыгъэу къыщеклухъэ.
Бгышхъэ шыгум пщэу шъхъарытым
Нэфэу дэлыр зэпигъэлэу,

Пчыпиджынэу ынэ лыгъэу,
Бгъэр щэхъарзэ зэтенагъэу.

Мыжъо чыгъэу зыредзыхышъ,
Къушхъэ шыгум зыкъыщехъо.
Щабзэу огум зелэтыжышъ,
Пщэсым пчыклэу щэлыдыжы.
Зэпымыоу Бгъэжыр маджэ,
Огуи чыгуи зэпегъаджэ.
Джэрпэджэжыр къыпэджэжъэу,
Пагъэу огум щэхъарзэжы.

Мылы чыгъэу къушхъэм телъыр
Джэрпэджэжыым зэхегъачэ.
Мэкъэ плыгъэм клуачлэу хэлъыр
Къушхъэ тхыцлэм лыгъэу рэчъэ.
Амал чыжъэм щымыгугъэу,
Теклоныгъэм итамыгъэу,
Шыллэм пчыклэр зэпиклыгъэу,
Хъоум члэсэ пчы дынгъэу.

Къолэбзыухэр къыклэштагъэхэу
Къушхъэ тлуаклэмэ яклужыых,
Гъэбылпыплэу блогъор лыхъоу
Мыжъо гъуанэм еплыхъажы.
Тыгъужь лэлхэр зэхэгуагъэу
лупэ кыхъэхэр гъэлагъэхэу,
Гум щынагъор къытэджагъэу
Джэрпэджэжыым пэбыужыых.

Къор инабгъо еклошъэжы —
Зэхэшлыкы фырилэп гъашлэм,
Гумэклыгъо илэп мышъэм —
Мыгузажъоу бым еклужы.
Хэти пщэсэу къелыхыгъэм
Ищынагъо хегъэбылхъэ,
Тхъамыклагъоу къылэжыгъэм
Амалынчъэу зылэкълехъэ.

Жыбгъэм пчыклэр ещэклыгъэу
Хъэцыкуальэу мэчэрэгъу,
Огуи чыгуи ылэмычлэу
Зимышлэжъэу къыщечъэклы.
Чыгым елэш, къырекыкы,
Ештэш, нэккым реутэклы.
Щэлэу макъэр мэзым хэт,
Къабгынагъэу къушхъэр щыт.

Шыллэр гъагъоу, пчыклэр джэгоу,
Жыбгъэм къушхъэр егъэцлэцлэ.
Куо макъэм уиудэгъоу,
Мэзыр щэккыгъэу зэхэцлэцлэ,
Ыгъэшлагъоу илэшлагъэ
Зэтеутэу мэхъы, мэгы,
Бгъэжыр пагъэу ом кыххэпллы
Мэз цыцыгъэм щхызэ хэпллэ.

Пщэсы шлуцлэр къелыхыгъэу,
Шыгур ошъум егъэсэи.
Шыллэр хъоум къыдэуагъэу
Къушхъэ лъачлэр егъэсысы.
Пчыклэу цыпэр псыкъеохым
Щызэпеклы ыпхъотагъэу,
Нэккыи зандэм ридзыхыгъэу
Машлор ныджым зэпкырехы.

Хъашхъурэлэу жъыр мэцакъэ,
Шыллэр мао зэпымыоу,
Мэшлотхъуабзэр къыпытэкъоу
Къушхъэм рэклоу лыгъорымэу.
Чыгукъаоу къэгубжыгъэм
Клуачлэу хэлъыр Бгъэжыым ешлэ,
Ау амалэп, ежыи ешлэ
Къыбгынэнэу джыри тыгъэм.

Бгъэжыр пчыклэмэ ахэтэу
Пагъэу машлор ынэ щэблэ.
Члэу къэуагъэм щыбыбатэу
Зэпымыоу огум шэджэ:
Къэсыгъах гушлугъор блогъэу!
Зэфэшлыжъ гукъаор набгъоу!
Зэрэлэт чыкъаом лъагъэу!
Къэрэлэт тишлэжыи пагъэу!

Ныдэлъф мэкъамэхэм ялъагъу

(Урысые Федерацием инароднэ артистэу, композиторэу Нэхэе Аслъан игукъэкыжъхэм ащыщэу шэклогум и 27-м кыыхэтыутыгъэм кыкълэпэклогъу).

Апэрэ зэхэсыгъом композиторхэм ащыщхэр къеклоллагъэхэп, ау творческэ союзым хэтынхэр ежъхэмкыи зэрэфедэр къагурыложыгъ. Кыкълэпэклогъэ зэхэсыгъом ти Союз иапэрэ тхьаматэу сэ сыщыхадзыгъ. Союзыр щылэ зэрэхуыгъэм ыкыи тхьаматэ ланатлэр кызырэсапэсыгъэм лъэпсэ гъэнэфагъэхэр илагъэх. 1991-рэ илъэсым Адыгэ автоном хэкур республикэ ашлыжыгъагъ. Хэкум истатус зыкызырэлэтыгъэмрэ зэхэщэн лощлэным сишъыпкъэу ыуж сызэрэтыгъэмрэ яшлуагъэклэ творческэ Союзыр щылэ хуыгъэ.

Шэныгъэу, кыуачлэу силэр зэкклэ лощлэнэу сыублагъэм фэгъэлорышлэу езгъэжъагъ. Композиторхэм ятворческэ пчыхъэзэхыхэхэр зэхатщэтыгъэх, хэти ыусыгъэ произведенийер альбгъэлэсынымклэ, илофшлэгъухэм кыралуаллэрэр зэхыхыжынымклэ амал дэгъоу ахэр щытыгъэх. Адыгэ Республикэм культурэмклэ и Министерствэ сигъусэу композиторхэм ямузыкалынэ лощлагъэхэр кызырэлэгъэхъэгъэнхэмклэ комисионе зэхатщэгъагъ. Пстэуми апэу композиторхэм я Союз лощлэгъа-клэхэм ядэлущтыгъ ыкыи атегу-щылэщтыгъ. лощлагъэр ашлогъэ-шлэгон зыхуыклэ, культурэмклэ Министерствэм ыштэнэу игъо фальэгъущтыгъ.

1992-рэ илъэсым мэзаем кышгъэгъагъэу Союзым дэж музыкалынэ хьаклэщэу «Хьаклэщ» зыфилорэр щызэхашэгъагъ. Творческэ интеллигенцием лъэпкъ ордэхэм, ахэр къэзылохэрэм, музыканынэ лэмэпсымэхэм фэлэпэласэу къязыгъалохэрэм ядэлун ылъэклыщтыгъ. Джащ фэдэу джыр музыкантхэм аусыгъэхэми а салоным щядэлущтыгъэх. Фестивальхэм атегъэлэсыхьагъэу Мыекыуапэ дэххэр чыплэ авторхэм аусыгъэхэм ядэлун алэ-кыштыгъ. «Хьаклэщым» лощлэнышхо зэшлуихыщтыгъ. Апстэуми анэмыклэу концертхэр республикэм, Темыр Кавказым, Краснодар, Москва къащытыгъэх. Мэзищ тешлэ къэс композиторхэм зэфэхысыжъ концертхэр къатыщтыгъэх, гонорархэри ахэм аратыщтыгъэх.

Союзым лощ зыщысшлэгъэ илъэсхэм къаклоцл мылькумклэ дэгъоу ар зетегъэлэсыхьэгъэным, транспорт, лэмэпсымэ зэфэхьафхэр илэнхэм, зычылэжъэщт унэ кыфыхыгъэкыным япхыгъэу лощтхьэбзабэ зэшлосхыгъ. Творческэ организацием илофшлэн кызырэлэгъэ-федэзэ тильэпкъ музыкэ общественнэ мэхьанэу илэр кызырэлэтыштым ыуж ситыгъ.

Музыкантхэм обществэм чыплэу щаубытырэм ренэу сигъэгумэклэу сегушысэщтыгъ. Адыгэхэм, зы лъэныкъомклэ, ордэ къэзылорэм е лэмэпсымэ горэм мэкъамэр дэгъоу къезыгъалорэм ищытху ало. Адрэ лъэныкъомклэ, осэ икыу музыкантхэм зерафамышлэр къахэщы. Обществэм кыгурылон фае лъэпкъым игушъхьэлэж байныгъэ искусствэм ицыфхэм зэралытыгъэр, ащ ифэмэ-бжыымэ лъэпкъ зэхашлэм зэрэтырихьэрэр.

Шыпкъэ, профессионалынэ музыкалынэ культурэм джыри кытыгъэп цыфэу ащ фэдэ фыщытыклэу музыкантхэм афыралэр щызыгъэзыен зылъэкыщтыр. Музыкалынэ культурэу зэпыу зыфамышхурэм иплэуж пчыагъэ кызырэлэпкъом фаеу кысцэхьэ ащ фэдэ цыф къэхуным паче. Непэ тэ а гогум иублэплэ шыпкъэ тытет, ау тлэкуи тылъыклотагъ.

1992-рэ илъэсым методическэ кабинетым идиректор ланатлэ сэгъэтылпыжышъ, композиторхэм я Союз итхьаматэу ыкыи 1991-рэ илъэсым зэхашэгъэ ансамблэу «Исламыем» ихудожественнэ пащэу лощ сшлэу есэгъажъэ.

Ансамблэу «Исламыем» гъогоу кыкълугъэр

«Исламыер» зызэхашагъэм кышгъэгъагъэу гъогоу кыкълугъэр кызырэклогъу пфэлощтэп. Кызырэклогъэри сшлэрэп, ау театралынэ коллективхэр, къэшъокло ансамблэхэр шлок имы-лэу республикэм илэнхэ фаеу алытэщтыгъэ. Ау «Исламыем» фэдэ ансамблэ тимылэми хунау зылытэхэрэр шылагъэх. Нэмыкл Темыр-Кавказ республикэхэм ащ фэдэ коллективхэр ялэхэпышъ, тэри тимылэмэ хунау алытэщтыгъэ. Ау, сэ кызырэлэшлэшырэмклэ, нэмыкл республикэхэм ащ фэдэ ансамблэ зэрамылэр дэи нахь, дэгъоп.

«Исламыер» адыгэхэм я фольклор кыыхыгъэ ордэхэмклэ баеу щыт. Фольклорым ишлуагъэклэ лъэпкъым ихабзэхэри итарихыи нахь дэгъоу тшлэнхэ тэлэклэ.

1990-рэ илъэсыр кюштыгъ. Культурэмклэ еджаплэхэм я методическэ кабинет идиректорэу сыщытыгъ, Адыгеим иком-позиторхэми ясекцие пэщэныгъэ дызесхьэщтыгъ. Щылаклэри тлэку-тлэкулэу зыпкъ иуцожъэу фежъагъ.

Филармонием иорэдлохэм апае музыкэр стхыщтыгъ. 1983-рэ илъэсым кышгъэгъагъэу 1990-рэ илъэсым нэс виолончелымрэ фортепианэмрэ апае сонатэ-фантазиер, а лэмэпсымэхэм апае триптихыр, макъэм паче вокалынэ циклэу «Шлэжыыр», фортепианэмрэ виолончелымрэ апае поэмэ стхыгъэх. Ащ даклоу зэхэуытагъэу фортепианнэ лощлагъэхэр, клэлэцылкхуэм апае ордэхэр зыдэт тхыльхэр кыдзэгъэкыгъэх, ордэ 40-м еху ыужырэ тхылым дэхьагъ. Гухэлэу сшлэхэм ягъэцэклен сишъыпкъэу ыуж ситыгъ.

1990-рэ илъэсым гъемафэм икыыхыгъэм къэралыгъо ансамблэу «Налмэсым» филармонием хэкыжыным мурад зэрилэр нафэ кызышлым, хабзэр зылыгъэхэм яунашъоклэ ежъежырэу лощ ышлэным иамал ащ ратыгъагъ.

«Налмэсыр» зыхэкыжыным филармонием лъэпкъ творческэ коллектив имылэжъэу къэнагъ. А лъэхьаным Хьот Заур ары филармонием директорэу илагъэр. Артистхэу къэнагъэхэм ялытыгъэу лъэпкъ коллектив зэхэсщэнэу ар кысцэлэуагъ. Ащ фэдизэу сшлэгъоу хьатэу щымытыгъэми, мэзищ фэдизэр кызыселоклым, сыкъеуцоллагъ. Ныбджэгъуныгъэу тазыфагу илымрэ филармонием иартистхэм илъэс пчыагъэм къа-клоцл симузыкэ кызырэлэгъагъэ-гъэмрэ кыдэслыгъэх, сыкъезэгъыгъ.

Ащ даклоу Адыгеим иком-позиторхэм я Союз итхьамэтэ ланатлэ — лощлэн шъхьалэр гъэцаклэщтыгъ.

Плопэн хуэмэ, зи тимылахэу лощлэныр едгъэжъагъ. Ордэлохэр къэтыгъоштыгъэх: Адыгэкъалэ культурэмклэ и Унэ лутхэр, училищхэр къэзыухыгъэхэу джыри опыт зымылэхэр къедгъэблагъэщтыгъэх. Джащ фэдэу къэшъуаглохэр, лэмэпсымэхэм къязыгъэлэщхэр кыхэтхыщтыгъэх.

1990-рэ илъэсым лоньгъом лощлэныр тыублагъэ. Пстэумкыи музыканти 4, ордэлуи 5, къэшъокло 16 (клэли 8-рэ пшъэшы

8-рэ) зэлудгъэклагъ. Балетмейстер шъхьалэу Хьоджэе Мурадин, директорэу Бастэ Азмэт дгъэнэфагъэх, къашъохэр ыгъэуцунхэу Бэшыкыо Масхьуд едгъэблагъагъ. Сэ художественнэ лэшъхьэтетэу сафэхуыгъ.

Адыгэхэм ямузыкалынэ фольклор ордэи 100 пчыагъэ мэхъу. Анахь маклэу зыщыгъозэхэ ордэхэр ары сэ згъэфедэщтыгъэхэр: «Мэкъуаохэм яорэд», «Айдэмыркъан фэгъэхьыгъэ ордэдыр», «Кызыбэч ехыплэгъэ ордэдыр» ыкыи нэмыкхэр. Адрэ лъэныкъомклэ дэгъоу кызыгурылоштыгъ къэлон плъэкышътэу зымытыгъэу, инсценировать пшлын плъэкышътхэри ахэм къахэхыгъэнхэ зэрэфаер. лэпэлэс-ныгъэ икыу хэлэу ахэр къахэхышъухэмэ, цыфхэми ашлогъэшлэгъонэу гъэпсынхэ зэрэ-плъэкышътыр кызыгурылоштыгъ. Шыпкъэ, ащ фэдиз лъэпкъ ордэхэм уадэлун, ищыклагъэу плытэхэрэр къахэхыныр лощ кызырэклогъэп.

Пстэуми апэу лощ зыдасшлэу езгъэжъагъэр лъэпкъым ыусыгъэ ордэхэу «Адыфыр», «Си Къэсэй», «Цырац», «Мэзгуащ» зыфилорэхэр ары. лощыр псын-клэу лыкылатэщтыгъ, къэзылоштым амалэу илэхэмрэ илэ-пэлэсэныгъэрэ ялытыгъэу ахэр стхыщтыгъэх. Къэшъокло купым паче шъхьафэу музыкэр зэхас-лъхьэщтыгъ, хьазыр хуэрэ мэкъамэхэм атегъэлэсыхьагъэу къашъохэр дгъэуцущтыгъэх. Илъэс 20 фэдизэр «Налмэсым» хэ-тыгъэ къэшъуаглохэм сыздэлэ-жъэгъэ, лощ зыдэсшлэгъэ лъэ-ныкыуаглохэр къагъэлэгъоныр, аштэныр кынклае къафэху-щтыгъэ. Ащ тетэу дгъэуцугъэх къашъохэу «Исламыер», «Кызы-бэч-уджыр», «Си Пакъ» зы-филорэхэр. Нэмыкл кавказ къэ-шъо коллективхэм атеклэу къэ-шъо мэкъамэм хорыри кы-хэдгъэлажъэщтыгъ, нэмыклэу къэлон хуэмэ, ордэлохэм ама-къэ оркестрэм изы лахь фэдэу дгъэфедэщтыгъэ. Мэзищым кыкылоцл программэр дгъэхьа-зырыгъ, етланэ мэзитло ащ лощ дэтшлэжыгъэ.

1991-рэ илъэсым гъэтхалэм и 16-м апэрэ концертыр Мые-

кыуапэ щыкылагъ. Джащ тетэу адыгэ лъэпкъ культурэм ита-рихь кыыхэхьагъ профессио-налынэ лъэгаплэм тетэу лъэпкъ ордэхэр къэзылорэ коллекти-выр. «Исламыем» кытыгъэ концертыр республикэм щыпсэ-ухэрэмклэ хуыгъэ-шлэгъэ псау хуыгъэ.

Цыфхэр зэбгырымыкыжъ-хэу бэрэ зэхэтыгъэх, язэхашлэхэр, ягупшысэхэр кызырэфэ-луатэщтыгъэ, зынэпс къэкыла-гъэхэри ахэтыгъэх. «Сызэрэ-адыгэм сырэгъушхо! Силъэпкъ ащ фэдэ культурэ зэрилэр гу-шлогъошхо!» алозэ цыфхэр кы-тэкыуалэщтыгъэх.

Бэ темышлэу ансамблэм рес-публикэм ирайонхэм, Темыр Кавказым къащылхуэу ригъэ-жъагъ. Краснодар, Москва ыкыи Урысыем инэмыкл шьолпырхэм ащылагъ.

Ылпэклэ кызырэлэгъэщы-гъагъэу, программэр зыттыхэклэ «Исламыер» кызырэфэсыгынэн слъэкышът лощлэн шъхьалэ си-лагъ. Ау а ансамблэм фэсшлэ-гъэм нахьыбэ фэсшлэн зэрэ-слъэкышътыр, клэ, гъэшлэгъон горэ кыдэхъун зэрилэклэштым игупшысэ сшъхьэ икыштыгъэп. «Исламыем» ыбгъуклэ сыщытэу гъогоу кыкълурэм сылэплэу къодыеклэ зэрэмыхуштыр кызыгурылауагъ.

Сыд фэдизэу мэкъэмэ зэпэ-жыуу зэфэхьафхэр тэгъэ-федэхэми, ордэдыр сэрклэ зэ-жъушъ хуыгъэ. Ансамблэм паче шьошэ инхэм атегъэлэсыхьагъэу произведенийер стхыгъэу ез-гъэжъагъ, академическэ лощ-шлагъэу сшлэхэм ямэхьанэклэ ахэр ауж кынащтыгъэхэп. Ордэ-дым лощ зыдэтшлэгъэ, лъэныкыо зэфэхьафхэмклэ тыздэлэжъэ-гъэ пыгыгъохэр кыыхахьэщты-гъэх, макъэм инструментальнэ шьошэ шъхьаф илэ хуыщтыгъэ. Композициеу «Щырытым» зы-филлоу вариацием тетэу тхыгъэ-ри ащ фэдэ хуыгъэ.

Къуаджэм сянэ дэж сыкыи-кыжъэу Мыекыуапэ сыкъэсы-жыфэ, сыхьатым кыкылоцл, ру-лым ськлэрысэу а произведе-нием шьуашэу ыкыи гъэпсыклэу илэщтыр сшъхьэ кыыхагъ, нэ-ужым тхьемафэм кыкылоцл но-тэхэр зэкклэ тхьапэм езгъэ-кыжыгъэх.

«Адыфрэ» «Мэзгуащэмрэ» «Щырытымым» ебгъапшэхэмэ, апэритлур ордэдышъомклэ баих, «Щырытымым» тактиплл мэхъу. Ордэдым иятлонэрэ клэлэныкыо фольклорым щымыгъэфедэгъэ мэкъмаклэхэр кышъытыгъэ ху-гъэх, ау щытми, адыгэ музы-кэм ахэр кыыхэхыгъэх.

Произведениеиер кыздэхуыгъ, ау ар ордэу щытыжыгъэп, мэкъамэм ивариантэу хуыгъэ.

(Джыри кыкълэпэклогъу).

Сурэтым итхэр (сэмэгумклэ укыикызы): **АР-м культурэм-клэ иминистрэ игуадзэу Шъа-уапцлэкыо Аминэтрэ АР-м изаслуженнэ журналистэу Тхьаркыохыо Сафьетрэ ком-позиторэу Нэхэе Аслъан имэ-фэ гушлуагъохэм ащыщ да-гошы.**

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым мэкъуогъум и 20-м ышыгъэ унашъоу N 142-р зытетэу «2013-рэ илъэсым унэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэкӀэ республикэ шапхъэхэм яхылаӀагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Урысые Федерацием псэупӀэхэмкӀэ и Кодекс ия 159-рэ статья, Урысые Федерацием и Правительствэ 2005-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 14-м ышыгъэ унашъоу N 761-р зытетэу «УнапӀэм, коммунальнэ фэло-фашлэхэм атефэрэ уасэм апае субсидиехэр алӀкӀэгъэхьэгъэнхэм ехылаӀагъ» зыфилорэм адистэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешлы:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Каби-

нет 2013-рэ илъэсым мэкъуогъум и 20-м ышыгъэ унашъоу N 142-р зытетэу «2013-рэ илъэсым унэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэкӀэ республикэ шапхъэхэм яхылаӀагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2013, N 6) зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, гуадзэр икӀэрыкӀэу къэтыжыгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфӀи 10 зытешӀэкӀэ мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу ыкӀи

2013-рэ илъэсым бэдзэогъум и 1-м къыщегъэжьагъэу правэм ылъэныкъокӀэ азыфагу илъ хъугъэ зэфыщытыкӀэхэм алъэлэсы.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, шӀкӀогъум и 11, 2013-рэ илъэс N 265

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым мэкъуогъум и 30-м ышыгъэ унашъоу N 150-р зытетэу «ГухӀэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Адыгеим икӀэлэцӀыкӀухэр» зыфилоу 2012 — 2014-рэ илъэсхэм ателытагъэр ухэсыгъэным ехылаӀагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Бюджет мылькур нахышӀоу къыз-фэгъэфедэгъэным тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшлы:**

1. ГухӀэлъ гъэнэфагъэ зилэ, 2012 — 2014-рэ илъэсхэм ателытэгъэ ведомствэ программэу «Адыгеим икӀэлэцӀыкӀухэр» зыфилоу Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым мэкъуогъум и 30-м ышыгъэ унашъоу N 150-р зытетымкӀэ аухэсыгъэм мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1.1. ГухӀэлъ гъэнэфагъэ зилэ, ведомствэ программэм ипаспорт исатырэу «Индикаторхэр» зыфилорэм иа 1-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1) шылӀэныгъэм чыплӀэ кӀын ригъэуцогъэ кӀэлэцӀыкӀухэр зэрыс унэгъо 90-мэ психологическэ, медикэ-социальнэ лӀпылӀэгъу ягъэгъотыгъэныр;»;

1.2. Я 3-рэ разделэу «ПрограммэмкӀэ клӀухэу зышыгъуыхэрэмрӀэ индикаторхэмрӀэ» зыфилорэм:

а) ия 2-рэ абзац хэт гуцылӀэхэу «унэгъо 84-мэ» зыфилохэрэр гуцылӀэхэу «унэгъо 90-мэ» зыфилохэрэмкӀэ зэблӀэхуыгъэнхэу;

б) таблицэм иапэрэ сатырэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

ШылӀэныгъэм чыплӀэ кӀын ригъэуцогъэ кӀэлэцӀыкӀухэр зэрыс унагъохэу психологическэ, медикэ-социальнэ лӀпылӀэгъу зэрагъэгъотыгъэхэм япчӀагъ	унэгъо пчӀагъ	—	27	30	33
---	---------------	---	----	----	----

в) таблицэм ия 3-рэ сатырэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

ШылӀэныгъэм чыплӀэ кӀын ригъэуцогъэ кӀэлэцӀыкӀухэр зэрыс унагъохэу гъот макӀэ зилӀэхэу Адыгэ Республикэм щыпсӀэхэрэм шылӀэныгъэм зыкышагъотыным тегъэпсыхьэгъэ программэм хэлэжьэрэ пчӀагъэр	нӀбгырэ пчӀагъ	20	20	23	25
--	----------------	----	----	----	----

Къэбар-правовой отделым ипашӀэу О.В. Долголенкэм: Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀэкӀэ кӀулыкӀухэм яофициальнэ

Интернет-сайтӀэ къаригъэхьанэу:

— къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ АдыгеимрӀэ» «Адыгэ макъэмрӀэ» яредакции, мазэ къэс къыдӀкӀырӀэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм алӀкӀигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишӀолпырхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрӀэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГӀэорышлӀаплӀэ мы унашъор лӀкӀигъэхьанэу.

3. ЗаштӀэрэ мафӀэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

4. Мы унашъор зэрагъэцӀкӀэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу Е.А. Ковалевым гъунэ лъифынэу.

МинистрӀэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ, шӀкӀогъум и 7, 2013-рэ илъэс N 266

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашӀэу «Сабый къазыфӀэхъукӀэ зэтыгъо ахъщӀэ лӀпылӀэгъу тедзэ афӀэгъэнӀфӀэгъэныр ыкӀи ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцӀэкӀэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым жьоныгъуакӀэм и 16-м ышыгъэ унашъоу N 105-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀэкӀэ кӀулыкӀухэм къэралыгъо пшӀэрылӀхэм ягъэцӀэкӀэнкӀэ административнэ регламентхэмрӀэ къэралыгъо фэло-фашлэхэм язэхӀэцӀэнкӀэ административнэ регламентхэмрӀэ къызэрӀахахыхэр ыкӀи зэраухэсырӀэ шӀыкӀэм ехылаӀагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфилорэм диштӀэу унашъо сэшлы:

1. Къэралыгъо фэло-фашӀэу «Сабый къазыфӀэхъукӀэ зэтыгъо ахъщӀэ лӀпылӀэгъу тедзэ афӀэгъэнӀфӀэгъэныр ыкӀи ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцӀэкӀэгъэным пае

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ и Административнэ регламентӀэу Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 13-м ышыгъэ унашъоу N 162-р зытетымкӀэ аухэсыгъэм мы унашъом игуадзэ диштӀэу зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашӀэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ исайтрӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀэкӀэ кӀулыкӀухэм яофициальнэ Интернет-сайтӀэ къаригъэхьанэу;

— къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Со-

ветскэ АдыгеимрӀэ» «Адыгэ макъэмрӀэ» яредакции, мазэ къэс къыдӀкӀырӀэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм алӀкӀигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишӀолпырхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрӀэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГӀэорышлӀаплӀэ мы унашъор лӀкӀигъэхьанэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфӀи 10 зытешӀэкӀэ мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

МинистрӀэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ, шӀкӀогъум и 14, 2013-рэ илъэс N 279

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 17-м ышыгъэ унашъоу N 170-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашӀэу «Сабыим къызэрӀэдекӀокӀыхэрэм пае ахъщӀэ лӀпылӀэгъу афӀэгъэнӀфӀэгъэныр ыкӀи мазэ къэс ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцӀэкӀэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехылаӀагъ» зыфилорэм игуадзэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым жьоныгъуакӀэм и 16-м ышыгъэ унашъоу N 105-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀэкӀэ кӀулыкӀухэм къэралыгъо пшӀэрылӀхэм ягъэцӀэкӀэнкӀэ административнэ регламентхэмрӀэ къэралыгъо фэло-фашлэхэм язэхӀэцӀэнкӀэ административнэ регламентхэмрӀэ къызэрӀахахыхэр ыкӀи зэраухэсырӀэ шӀыкӀэм ехылаӀагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфилорэм диштӀэу **унашъо сэшлы:**

1. Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 17-м ышыгъэ унашъоу N 170-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашӀэу «Сабыим къызэ-

рӀэдекӀокӀыхэрэм пае ахъщӀэ лӀпылӀэгъу афӀэгъэнӀфӀэгъэныр ыкӀи мазэ къэс ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцӀэкӀэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехылаӀагъ» зыфилорэм игуадзэ мы унашъом игуадзэ диштӀэу зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашӀэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрӀэ и Министерствэ исайтрӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀэкӀэ кӀулыкӀухэм яофициальнэ Интернет-сайтӀэ къаригъэхьанэу;

— къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ АдыгеимрӀэ» «Адыгэ макъэмрӀэ» яредакции, мазэ къэс къыдӀкӀырӀэ официальнэ тедзэгъоу «Ады-

гэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм алӀкӀигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишӀолпырхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрӀэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГӀэорышлӀаплӀэ мы унашъор лӀкӀигъэхьанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцӀкӀэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу Е.А. Ковалевым гъунэ лъифынэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфӀи 10 зытешӀэкӀэ мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

МинистрӀэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ, шӀкӀогъум и 13, 2013-рэ илъэс N 277

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет иунашъу

Республикэ зэнэкъокъоу «Адыгэ Республикэм ичыгу узыхьэрэм дэжъ тамыгъэу щагъэуцуштымкIэ проект анахъ дэгъур» зыфилорэм ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет ехьыллагъэ положением тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшъы:**

1. 2013-рз илъэсым шэклогъум и 25-м къыщегъэжъагъэу 2013-рз илъэсым тыгъэгъазэм и 9-м нэс республикэ зэнэкъокъоу «Адыгэ Республикэм ичыгу узыхьэрэм дэжъ тамыгъэу щагъэуцуштымкIэ проект анахъ дэгъур» зыфилорэм зэхэщэгъэнэу.

Комиссием мы къыкIэлъыкIохэрэр хэгъэхьэгъэнхэу: О.И. Баклановар — Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет итхьамат, комиссием итхьамат;

Н.З. Кушъур — Урысыем иархитекторхэм я Союз и Адыгэ организацие итхьамат, комиссием итхьаматэ игуадз;

А.М. Бырсырыр — культурэмкIэ къэралыгъо уч-

реждениеу «Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ исурэткъэгъэлъэгъуапI» зыфилорэм идиректор (зэрэзэгъыгъэхэрэм тетэу), комиссием хэт;

И.А. Чудесовыр — муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и ГъэлорышлэпIэ ипаш, комиссием хэт;

Р.Д. Хъуажъыр — Адыгэ Республикэм исурэтышхэм я Союз итхьамат (зэрэзэгъыгъэхэрэм тетэу), комиссием хэт;

Н.Л. Чепниан — Адыгэ къэралыгъо университетым искусствэхэмкIэ и Институт идиректор (зэрэзэгъыгъэхэрэм тетэу), комиссием хэт;

В.Г. Варзаревар — Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым экологиемкIэ и факультет архитектурэмрэ мээ IофымрэкIэ икафедрэ ипаш

(зэрэзэгъыгъэхэрэм тетэу), комиссием хэт;

С.М. Макачук — Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет чыплэ зыгъэлорышлэжыным икыулыкъухэм хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцакIэрэм иуплэкIун фэгъэзэгъэ отделэу илэм испециалист-эксперт шхьал, комиссием исекретарь.

3. Республикэ зэнэкъокъоу «Адыгэ Республикэм ичыгу узыхьэрэм дэжъ шытышт тамыгъэм ипроект анахъ дэгъу» зыфилорэм ехьыллагъэ положением гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

4. Мы унашъом игъэцэкIэн зэрэкорэм иуплэкIун сэ шхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Комитетым итхьаматэу О.И. БАКЛАНОВА

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 22-рз, 2013-рз илъэс
N 53

Унашъоу N 53-р зытетэу 2013-рз илъэсым шэклогъум и 22-м къыдэкIыгъэм игуадз

Республикэ зэнэкъокъоу «Адыгэ Республикэм ичыгу узыхьэрэм дэжъ тамыгъэу щагъэуцуштымкIэ проект анахъ дэгъур» зыфилорэм ехьыллагъэ положением

I. Пстэуми афэгъэхьыгъэ положениемхэр

1. Республикэ зэнэкъокъоу «Адыгэ Республикэм ичыгу узыхьэрэм дэжъ тамыгъэу щагъэуцуштымкIэ проект анахъ дэгъур» зыфилорэм Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет фэгъэхьыгъэ положением тегъэпсыхьагъэу зэхэщэ.

II. Зэнэкъокъум игухэлъхэмрэ ипшъэрлэхэмрэ

2.1. Мы зэнэкъокъум гухэлъ шхьалэу илэр архитектурэ-художественнэ ыкIи дизайн лъэныкIохэмкIэ анахъ къахэщырэ зэшохыкIэ амалхэр гъэунафэгъэнхэр ары.

2.2. Зэнэкъокъум ипшъэрлэ шхьалэу илэхэр:

— Адыгэ Республикэм игъунапкэ къыпэлулъ шолъырыр зэтэгъэпсыхьэгъэнхэр;

— Адыгэ Республикэм игъунапкэ дэжъ шытышт тамыгъэхэм япхыгъэ проект-сметэ документациер тапэки зэхэгъэуцогъэным пае эскиз проект кыыхьыгъэнхэр.

III. Зэнэкъокъум изэхэщакIохэр

3. Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет зэнэкъокъум зэхэщакIоу илэр.

IV. Зэнэкъокъум къыдилъытэхэрэр

4.1. Зэнэкъокъум зышIоигъохэр зэкIэ хэлэжъэнхэу рагъэблагъэх. Ахэм ахэхьэх унэе предпринимательхэр, предприятие ыкIи организацие зэфэщыхьафхэм яколлективхэр, творческэ мастерскойхэр ыкIи студиехэр, специалистхэр, джащ фэдэу юридическэ ыкIи физическэ лицэхэр.

4.2. Эскиз проектым кыкIырэр псэуалъэм ишынкIэ архитектурэ, художественнэ ыкIи нэмыкI зэшохыкIэ амалхэр къэгъэлъэгъогъэнхэр ары.

Эскиз проектым хахьэхэрэр:

— тамыгъэу ашыштым икъэгъэлъэгъонкIэ планыр (картографическэ лъапсэм тетэу ашын альэкIышт);

— аксонометриер е макетыр — иинагъэкIэ ашIогъом фэдизэу;

— архитектурэ-къэлэгъэпсын ыкIи технологическэ унашъохэм, псэуалъэм ишын пэшлорыгъэшъэу тэфэштым ыкIи нэмыкIхэм япхыгъэ Iофтхьабзэхэр зэрыт тхьапэр.

V. Зэнэкъокъум Iофшлагъэхэр къызэрэрахьыллэрэ шыкIлэр

5.1. Зэнэкъокъум изэхэщэнкIэ комиссием исекретарь документхэр тхылъым детхэх, ахэр икыу гъэпсыгъэмэ ыкIи тэрэзэу шыгъэхэмэ еуплэкIу.

5.2. Документхэм гъэпсыкIэу ялэштымкIэ Iофыгъоу къэуцухэрэмкIэ комиссием исекретарь упчIэжъэгъу ашы.

5.3. Мы зэнэкъокъум хэлажъэ зышIоигъохэм Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет лъэлу тхылъыр фагъэхьы. Чыплэу зыдагъэхьыштыр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр, 12. Телефоныр: 8 (8772) 52-47-12. Электроннэ почтэр: comraarch@mail.ru.

5.4. Лъэлу тхылъым ратхэн фэе организацием ыцIэ, хэлажъэрэм ылъэкъуацIэ, ыцIэ ыкIи ятацIэ, зыщыпсэурэ чыплэр, телефоныр. Джащ фэдэу тхылъыплэм тешыхьагъэу ыкIи электроннэ шыкIэмкIэ гъэпсыгъэу зэнэкъокъум кырахьыллэрэ Iофшлагъэхэр лъэлу тхылъым гъусэ къыфашы.

VI. Зэнэкъокъум икIэуххэр зэрэзэфэхьысыжы-хэрэр ыкIи теклоныгъэр къыдзыхыгъэхэм афагъэшъуашэхэрэр

6.1. Зэнэкъокъум икIэуххэр зэфэхьысыжы-хэрэр комиссиему зэнэкъокъум тегъэпсыхьагъэу зэхэщагъэр ары, 2013-рз илъэсым тыгъэгъазэм и 16-м икIэуххэр нафэ къэхьух.

6.2. Апэрэ чыплэхэр афагъэшъошэнхэм пае комиссием хэтхэр къызыпкырыкIыхэрэр:

— Iофшлагъэу кырахьыллагъэхэр зэнэкъокъум игухэлъхэм ыкIи ипшъэрлэхэм адиштэнхэр;

— джырэ технологиехэр, шыкIэ-амалхэр, шыагъэ зыпылъ зэшохыкIэхэр зэрагъэфедэгъэхэр;

— тамыгъэу ашыштым иинагъэ къыдалытэзэ эскиз материалхэм зэраделэжъагъэхэр;

— художественнэ лъэныкIомкIэ зэрэгъэпсыгъэхэр;

— творчествэмкIэ ыкIи техникэмкIэ лъэпсэ гъэнэфагъэу кырахьыллагъэхэм ялэхэр.

6.3. Зэнэкъокъум кырахьыллагъэхэм балли 10-м къыпкырыкIыхэзэ уасэ афашы.

6.4. Зэнэкъокъум изэхэщэнкIэ комиссием номинациехэм ателытагъэу апэрэ, ятлонэрэ ыкIи ящэнэрэ чыплэхэр афэгъэшъуашэх.

6.5. Балл пчыагъэу рагъэкъугъэм елытыгъэу чыплэхэр афагъэшъуашэх.

6.6. Анахъ баллыбэ изыгъэкъугъэхэр арых теклоныгъэр къыдзыхыгъэхэу альытэхэрэр.

6.7. Комиссием хэтхэм ящэнтIум нахъ мымакIэу къекIоллагъэ зыхьукIэ зэнэкъокъум изэхэщэнкIэ комиссиему агъэнэфагъэм изэхэсыгъо кIуачIэ илэу мэхьу. Зэнэкъокъум икIэуххэр протоколкIэ агъэпсых, комиссием итхьаматэ ащ ылапэ кIедзэжы.

6.8. Апэрэ чыплышыр къыдзыхыгъэхэм Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет ишытхьу тхылъхэр афагъэшъуашэх.

6.9. Комиссием унашъоу ышIыгъэм тетэу зэнэкъокъум икIэуххэр кызыхаутыгъэрэм ыуж зы мазэм къыклоцI теклоныгъэр къыдзыхыгъэхэм шIухьафтынхэр афагъэшъуашэх.

6.10. Проектхэу апэрэ чыплышыр къызфагъэшъошагъэхэр авторхэм аратыжыгъэхэрэп. Адрэхэм рецензи аратырэп, алэклагъэхьажыгъэхэу къыкIэмылэулыгъэхэ хьумэ, агъэстыжы.

6.11. Теклоныгъэр къыдзыхыгъэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къарагъахьэ, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет иофициальнэ сайт къырагъахьэ. Зэнэкъокъум икIэуххэр зызэфэхьысыжыгъэхэрэм ыуж мэфI 7 нахьыбэ тырамыгъашIэу ахэр агъэцэкIэнхэ фэе.

6.12. Зэнэкъокъум икIэуххэм амыгъэрэзагъэхэр кIуачIэ зилэ хэбзэгъэуцугъэм тегъэпсыхьагъэу тхьаусхэнхэ альэкIышт.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ и Административнэ регламентэу «Ветеранхэм, сэкъатныгъэ зилэхэм, кIэлэцIыкIу сэкъатхэр зыплухэрэм унэ ращэфыным пае зэтыгъо ахьщэ алэклэгъэхьэгъэным ехьыллагъ» зыфилорэм ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэло-фашIэхэр афызэшохыгъэнхэм ехьыллагъ» зыфилорэ 2010-рз илъэсым бэдзэогъум и 27-м аштагъэм ыкIи Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо кыулыкъухэм къэралыгъо ипшъэрлэхэм ягъэцэкIэнкIэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм язэхэщэнкIэ административнэ регламентхэмрэ къызэрэхахьэхэрэ ыкIи зэраухэсырэ шыкIэм ехьыллагъ» зыфилорэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфилорэм адиштэу **унашъо сэшъы:**

1. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ и Административнэ регла-

ментэу «Ветеранхэм, сэкъатныгъэ зилэхэм, кIэлэцIыкIу сэкъатхэр зыплухэрэм унэ ращэфыным пае зэтыгъо ахьщэ алэклэгъэхьэгъэным ехьыллагъ» зыфилорэм ухэсыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо органхэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ къаригъэхьанэу;

— кыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкIырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуагъагъэхэр»

зыфилорэм алэкигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишолъырыхэм яшэпхьэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышлэпIэ мы унашъор Iэкигъэхьанэу.

3. Министрэм игуадзэу Т. Н. Галактионовам мы унашъом игъэцэкIэн зэрэкорэр ыуплэкIунэу ипшъэрлэ фэшIыгъэнэу.

4. Официальнэу кызыхаутырэ нэуж мэфI 10 зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ илэу мэхьу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 13, 2013-рз илъэс
N 276

КОМПОЗИТОРЭУ НЭХЭЕ АСЛЪАН ИЛЪЭС 70-рЭ ЗЭРЭХЪУГЪЭМ ФЭГЪЭХЪЫГЪ

Кавказ икъушъхьэтххэм афагъадэ

Адыгэ лъэпкъ музыкальнэ искусствэр европэ культурэм илъэгэплэ хэхыгъэмэ ащыщ зышыгъэ композитор цэрылоу Нэхэе Аслъан илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ пчыхъэзэхыхьэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щыкӀуагъ. Москва, Дагъыстан, Краснодар, Налчык, нэмыкӀхэм къарыкӀыгъэ цыф цэрылохэр, хабзэм икӀулыкӀушӀэхэр, культурэм илофышӀэхэр зэхыхьэм хэлэжьагъэх.

Лъэпкъ шӀуашэр зыщыгъ адыгэ кӀалэр пчэгум кӀехьэшъ, гъоур ыгъэжынчызэ, юбилей зӀукӀэгум кӀеклолагъэхэр егъэдалох. Ижырэ адыгэ орэдышӀоу зэхэтхырэм тхьакӀумэр кӀегъашо. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткӀу АфӀшӀэгъо Фаинэ пчыхъэзэхыхьэр зэрещӀ. Урысыем, Адыгеим, КъэбэртӀе-БэлыкӀарым, КъэрэщӀе-ЩӀэрджӀсым янароднэ артистӀу, Урысыемрэ Адыгеимрэ я Къэралыгъо премиехэр кызыфагъэшӀошагъӀу, композиторӀу Нэхэе Аслъан ищыӀэныгъэ щыщ пычыгъохэр Ф. АфӀшӀагъом кӀеулатӀэх.

Апэрэ композитор, апэрэ...

Къоджэ кызырыкӀоу ДжэдждӀахьаблэ щапӀуи, А. Нэхайр дунaim щызӀэлашӀагъ, цыфышхо хъугъ. Чылэм речӀэкӀыр псыхъоу МартӀ инӀпкъ тесӀу чыгъ шхьапӀэхэм ялушӀэшӀэ макъӀу зэхихьэр орэдышӀом ригъӀкӀу шлоигъоу уахтӀэ кӀекӀуштыгъ. ИгупшысӀэхэр лӀыгъӀкӀотӀнхэм фӀшӀ еджӀн, сӀнэхьат зэригъӀэгъотын зэрӀафӀер зыдишӀэжыштыгъ. Юбилей пчыхъэзэхыхьэм гушӀӀу «апэрэ» зыфилорӀэр зы нӀбгырэм фӀгъэхьыгъӀу бӀрӀэ щызӀэхэтхыгъ.

Культурэм иинститут Краснодар кызыуштыгъ. Тбилиси дӀт къэралыгъо консерваторием ишӀэныгъэ щыхигъэхьагъ. ПрофессорӀу А. Шаверзашвили ипӀэцагъ. АдыгеимкӀэ апӀрӀу композитор сӀнэхьатым фӀджагъэр А. Нэхайр ары. Адыгеим икомпозиторхэм я Союз зызэхашӀэм апӀрӀэ тхьаматӀу А. Нэхайр фӀхъугъ. АР-м и Къэралыгъо орӀдыло-кӀэшьӀокӀо ансамблӀу «Ислъамыем» иапӀрӀэ

художественнэ пащӀэр А. Нэхайр ары. АпӀрӀэ адыгэ оперӀэр ащытхыгъ. ПӀэцӀэныгъэ зыдызӀрихьӀэр «Ислъамыер» ОлимпиадӀэ джӀегунхъу Лондон щыкӀуагъэхэм ахӀэлэжыагъ — АдыгеимкӀэ ари апӀрӀу щыт.

Щытхъур фало

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӀу КъумпӀыл Мурат ти ЛышхъӀу ТхьакӀушынӀэ Аслъан ыцӀӀкӀэ А. Нэхайм кыфӀегушӀуагъ. СӀнаушыгъӀу хӀӀыыр кызыӀуихызӀэ, Адыгеим имызакъоу, Урысыешхом А. Нэхайр щызӀэлашӀагъ, рӀегушхох. Адыгэ лъэпкъым игушхъӀэ кӀуачӀӀэ кӀӀухъумӀэгъаным, уахтӀэм диштӀу лӀыгъӀкӀотӀгъӀаным илахышӀу хешыхьӀэ. Композиторым ыусыгъэ произведениехэм лӀӀуж зӀфӀ-

шхьафхэр зӀфащӀэх, зӀкъошныгъэр агъӀпытӀэ. ИфӀшӀӀаным гуетыныгъэ ин зӀрӀафӀырилӀэм, искусствэр зӀригъӀӀаплӀэрэм афӀшӀ музыкӀэм пыцагъӀэхэм лӀытӀэныгъэ кыфӀашы. ИфӀшӀуашӀу щытхъуцӀэхэр А. Нэхайм кыфаусыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и ТхьаматӀэ игуадзӀу лӀӀӀэ МухъамӀэд юблярым кыфӀегушӀуагъ, Парламентым и Щытхъу тамыгъӀу «Законыр. ПшӀэрылтыр. Цыфыгъэр» зыфилорӀэр ритыжыгъ.

Урысыем икомпозиторхэм я Союз итхьаматӀу Владислав Козениныр, Дагъыстан щыщ композитор цӀэрылоу, В. Казениным игуадзӀу Ширвани Чалаевыр пчӀегум кыхьӀэхь, А.Нэхайм адыгэ лъэпкъ искусствэм лӀӀгъуакӀэхэр зӀрӀафӀышӀхэр, тимузыкальнэ культурӀэ лӀыгъӀкӀотӀгъӀанымкӀэ лӀыгъӀ шыпкъӀэ зӀрӀэзрихьагъэр, Кавказ шӀолырым икультурӀэ зиушӀомбгъуным фӀшӀ урыс музыкӀэм, нэмыкӀ лъэпкъхэм яискусствӀэ, яшӀн-хабзӀэхэр кыдильтӀэхӀӀэ итворчествӀэ хӀӀоныгъӀэхэр зӀрӀафӀышӀыгъэхэр хьакӀӀэ лӀаплӀэхэм ягупшысӀэхэм кӀащыхагъӀэщыгъ.

Тын лъапл

ОперӀу «БзыкӀо заор» зӀрыусыгъэм фӀшӀ А. Нэхайм кыщытхъугъэх. Урысыем икомпозитормӀэ я Союз итын анахь лӀаплӀу Д. Дмитрий Шостакович ыцӀӀкӀэ агъӀнӀфӀгъӀэ шӀухьафтыныр Нэхэе Аслъан кыратыжыгъ. Ащ фӀдӀэ щытхъуцӀэр А. Нэхайм кызырӀафӀаусыгъэм кӀеушышхьаты Урысыем икульту-

рӀэ хӀӀоныгъӀэ ышӀыным илахышхо зӀрӀафӀышхьагъэр. ДунӀэ музикальнэ культурэм А. Нэхайр пытӀу хӀуцуагъ. Ш. Чалаевым кызырӀуагъӀу, тильӀпкъ культурӀэ щытхъоу илӀэр А. Нэхайм кӀеушхъумӀэ, ныбджӀэгъоу Кавказ шӀолырым цырилӀэхэм яупчӀӀэжӀэгъу, лӀытӀэныгъэ ин кыфӀашы. Кавказым кӀушхъӀэ лӀагъу итыр макӀӀп. А. Нэхайм ыусыгъэ произведениехэр Кавказ культурэм икӀушхъӀэтхы. (Филармонием изап чӀӀсхэр А. Нэхайм лӀгу фытеох. Е.Н.). А. Нэхайм имузыкӀэ гурылогъуаеу зыгорӀэхэм алытӀэми, музыкӀэ шыпкъӀу зӀрӀафӀышӀу Ш. Чалаевым кыӀуагъ.

Фольклорым кыыхыгъӀэ лъэпкъ музыкӀэр сценӀшхом кытырихьан, дунaim щызӀэхаригъӀэхын Нэхэе Аслъан зӀрилӀӀӀӀӀӀӀ кытегушӀагъ ПшызӀэ и Къэралыгъо академическӀэ кӀӀӀӀӀ хор ихудожественнэ пащӀу, Урысыем, Адыгеим янароднэ артистӀу, тиреспубликӀэ иныбджӀэгъушӀоу Виктор ЗахарченкӀэр.

Адыгэ Республикэм хӀгъӀегу кӀоцӀ ИфхӀэмкӀэ иминистрӀу Александр РечицкӀэр, Адыгеим ипрокурорӀу Василий ПословскӀэр, Краснодар краим иадминистрациӀэ культурэмкӀэ иминистрӀэ игуадзӀу Владимир Ярешко, А. Нэхайм Иф зыщишӀӀӀӀӀӀ заводӀу Сединым ыцӀӀкӀэ щытым илӀыкӀоу Михаил ПетрусенкӀэр, КъэбэртӀе-БэлыкӀарым культурэмкӀэ иминистрӀу ФырӀэ Руслъан, композитор цӀэрылоу, А. Нэхайм иныбджӀэгъоу ХьалупӀэ ДжӀбраил, музыкальнэ театрӀу Налчык дӀтым идиректорӀу БӀрӀегунӀэ Руслъан, нэмыкӀхӀэри Нэхэе Аслъан кыфӀегушӀуагъэх.

Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническӀэ оркестрӀэ концертӀу кытыгъэм А. Нэхайм ыусыгъӀэхэр щыӀугъэх, дирижерхэр Григорий МихайловымрӀэ Аркадий ХусниаровымрӀэ. Урысыем и ПравительствӀэ ипремие кызыфагъэшӀошӀэгъӀэ ансамблӀэ цӀэрылоу «Ислъамыем» пчыхъэзэхыхьэр лӀыгъӀкӀотагъ. Юблярым ипроизведениехэр ыгъӀжынчыхӀӀӀӀ, артистхэр уджыгъэх.

Нэхэе Аслъан икӀӀушхъӀэ щыхигъӀунафӀыкӀыгъ тиреспубликӀэ ипащӀэхэм, пчыхъэзэхыхьэм хӀэлэжьагъӀэхэм, концертым ирежиссерӀу, УрысыемрӀэ АдыгеимрӀэ искусствӀэхэмкӀэ язаслуженнэ ИфӀшӀӀӀшхоу СулеймӀэн Юныс, нэмыкӀхэм зӀрафӀӀӀӀӀӀ.

ОпсӀу, тильӀаплӀу, тигъӀӀӀет иныбджӀэгъушӀоу Аслъан! Тхьэм бӀгъашӀӀэ уешӀ.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

ЗэхъышӀагъэр ыкӀи кыдӀӀӀыгъӀкӀыр:
Адыгэ Республикэм лъӀпкъ ИфхӀэмкӀэ, ИкӀыб кӀӀӀӀӀӀӀӀ ащыпсӀурӀэ тильӀӀӀӀӀӀӀ адырӀӀӀӀӀӀӀ зӀпхыныгъӀэхэмкӀэ ыкӀи кӀӀӀӀӀӀӀӀ жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр: ур. КрестьянскӀэр, 236

Редакциер зыдӀшылӀр:
385000,
кӀ. МыекъуапӀэ, ур. ПервомайскӀэр, 197.
Телефонхэр:
приемнӀр: 52-16-79,
редактор шхьаӀэм иапӀрӀэ гуадзӀр: 52-49-44,
редактор гуадзӀр-пшӀӀӀӀӀӀӀӀ зыхьырӀэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыцаушышхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хӀутын ИфхӀэмкӀэ, телерадиокӀӀӀӀӀӀӀ хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-ИӀсыкӀӀэ амалхэмкӀэ и МинистерствӀэ и Темыр-Кавказ чӀыплӀэ гъӀорышӀаплӀ, зӀраушышхьатыгъӀэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

ЗышыхаутирӀэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
кӀ. МыекъуапӀэ, ур. ПионерскӀэр, 268

ПчӀагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 3926

ХӀутыним узшыкӀӀӀӀӀӀӀӀ щыт уахтӀэр
Сыхьатыр 18.00
ЗышыхьатхӀӀӀӀӀӀӀ уахтӀэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шхьаӀэр
ДӀрбӀэ Тимур

Редактор шхьаӀэм иапӀрӀэ гуадзӀр
МӀшлӀӀӀкӀо Саид

Редактор шхьаӀэм игуадзӀр — пшӀӀӀӀӀӀӀӀ зыхьырӀэ секретарыр
ХьурмӀэ Хьусен

